

THỰC TRẠNG VÀ BIỆN PHÁP NÂNG CAO NHẬN THỨC CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HỒNG ĐỨC VỀ MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH

Đỗ Như Hùng¹

TÓM TẮT

Trên cơ sở phân tích thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh (GDQPAN), bài viết đề xuất một số biện pháp để nâng cao nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN dựa trên các khía cạnh: Nâng cao nhận thức của sinh viên về tầm quan trọng của môn học GDQPAN; Phát huy tính tự giác tích cực trong học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN; Tăng cường sử dụng phương pháp dạy học trực quan trong học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN.

Từ khóa: Nhận thức, sinh viên, thực trạng, biện pháp, môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục Quốc phòng và An ninh là môn học chính khóa nằm trong chương trình giảng dạy của các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp chuyên nghiệp nhằm rèn luyện hình thành nhân cách, góp phần nâng cao ý thức quốc phòng, củng cố nền quốc phòng toàn dân vững mạnh. Trong những năm gần đây, Trường Đại học Hồng Đức nói chung, Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh (GDQPAN) nói riêng luôn xác định đổi mới phương pháp dạy học, phát huy năng lực người học là nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy môn học GDQPAN đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế hiện nay. Nội dung GDQPAN ở các trường đại học rất phong phú và đa dạng, trong đó một trong những đặc trưng nổi bật là hoạt động học tập môn học của sinh viên. Cùng với hoạt động giảng dạy lý thuyết, hoạt động học tập của sinh viên có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao chất lượng môn học GDQPAN. Tuy nhiên, hiện nay phần lớn sinh viên Trường Đại học Hồng Đức vẫn xem môn học GDQPAN chỉ là môn học điều kiện để xét tốt nghiệp ra trường cũng như quan niệm rằng môn học này không có nhiều ý nghĩa, không giúp ích nhiều cho bản thân trong quá trình lập nghiệp sau này. Từ việc nhận thức sai lệch như vậy, mà dẫn đến chất lượng học tập của sinh viên đối với môn học GDQPAN ở Trung tâm còn nhiều hạn chế. Bài viết khảo sát thực trạng và đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN.

2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

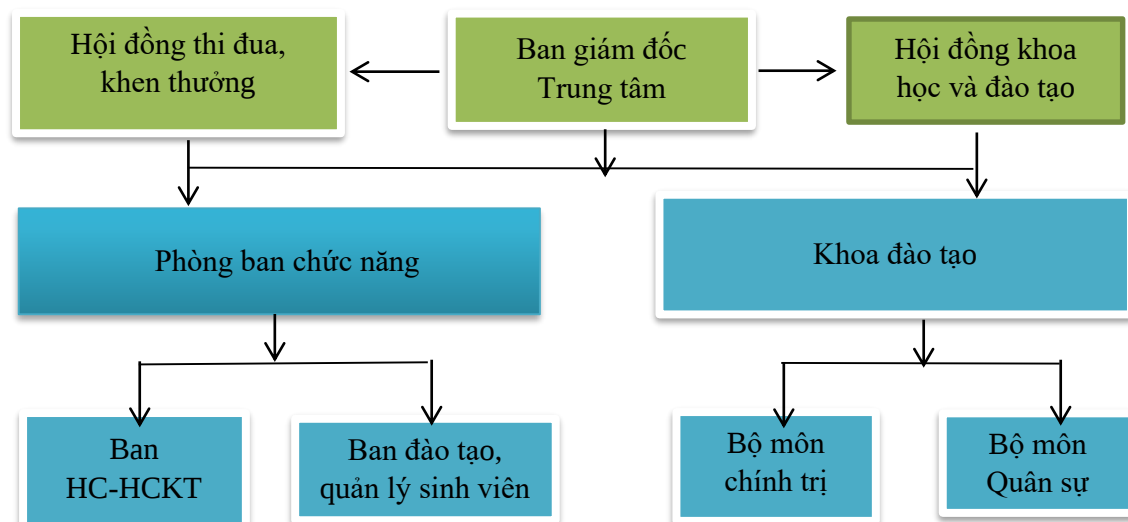
2.1. Khái quát Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh Trường Đại học Hồng Đức

Trung tâm GDQPAN Trường Đại học Hồng Đức trực thuộc Trường Đại học Hồng Đức là một trong 16 Trung tâm GDQPAN đầu tiên của cả nước, được thành lập ngày

¹ Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Trường Đại học Hồng Đức; Email: donhuhung@hdu.edu.vn

06/01/2005 theo Quyết định số 32/QĐ-CT của Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hoá với nhiệm vụ thực hiện GDQPAN cho học sinh, sinh viên của các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa với quy mô 10.000 SV/năm. Đội ngũ cán bộ, giảng viên, nhân viên gồm có 20 người, trong đó có 2 tiến sĩ, 5 thạc sĩ, 9 đại học, 1 cao đẳng và 2 trình độ khác); được tổ chức thành Ban Giám đốc, 2 Hội đồng, 2 Bộ môn và 2 Ban chức năng.

**Sơ đồ 1. Sơ đồ tổ chức hoạt động
của Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh**



2.2. Tổ chức nghiên cứu thực trạng

2.2.1. Tổ chức nghiên cứu thực trạng

Mục đích khảo sát: Làm rõ thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN hiện nay, từ đó chỉ ra những thuận lợi, khó khăn cũng như ưu, nhược điểm của thực trạng.

Nội dung khảo sát

Thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về mục tiêu, nhiệm vụ môn học GDQPAN.

Thực trạng phương pháp học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN.

Thực trạng kết quả học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN.

Phương pháp khảo sát

Để khảo sát thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học gdqpan hiện nay, tôi tiến hành xây dựng mẫu phiếu trưng cầu ý kiến dành cho sinh viên học tập ở Trung tâm GDQPAN, Trường Đại học Hồng Đức.

Cách đánh giá: Việc xử lý kết quả các phiếu trưng cầu dựa vào phương pháp toán thống kê định lượng kết quả nghiên cứu. Đề tài sử dụng hai phương pháp đánh giá là: định lượng theo tỷ lệ % và phương pháp cho điểm cụ thể:

Điểm trung bình : x điểm ($1 \leq x \leq 3$)

Sử dụng công thức tính điểm trung bình:
$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^k X_i K_i}{n}$$

$\bar{X}$: điểm trung bình

x_i : điểm ở mức độ i

k_i : số người tham gia đánh giá ở mức độ x_i

n : số người tham gia đánh giá

Chuẩn đánh giá (theo điểm)

Cách quy ước điểm số cho bảng hỏi: mỗi bảng đều có các lựa chọn và được quy ước bằng các mức điểm khác nhau:

3 điểm	2 điểm	1 điểm
Rất cần thiết	Cần thiết	Không cần thiết
Thường xuyên	Thi thoảng	Không thường xuyên

Mức độ đánh giá rất cần thiết, thường xuyên: $2 < \bar{X} \leq 3$

Mức độ đánh giá cần thiết, thi thoảng: $1 < \bar{X} \leq 2$

Mức độ đánh giá không cần thiết, không thường xuyên: $\bar{X} \leq 1$

Khách thể khảo sát: 300 sinh viên năm thứ hai (K22 ĐH. GDMN, K22 ĐH. GDTH và K22 ĐH. SPTA) học GDQPAN ở Trung tâm GDQPAN Trường Đại học Hồng Đức.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Đánh giá thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN, chúng tôi đã tiến hành quan sát, khảo sát, phỏng vấn giảng viên cùng 300 sinh viên của Nhà trường khi học tập ở Trung tâm từ tháng 02/2020-04/2020 và thu được các kết quả dưới đây:

3.1. Thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về mục tiêu, nhiệm vụ môn học GDQPAN

GDQPAN là môn học chính khóa bắt buộc ở hầu hết các Trường Đại học, cao đẳng trong cả nước, được thể hiện rất rõ trong đường lối giáo dục của Đảng và được thể chế hóa bằng các văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước, nhằm giúp sinh viên thực hiện mục tiêu, hình thành, bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực công dân, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Tìm hiểu nhận thức sinh viên về mục tiêu hoạt động học tập môn GDQPAN chúng tôi thu được kết quả như sau:

Bảng 1. Kết quả khảo sát thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về mục tiêu, nhiệm vụ môn học GDQPAN

STT	Nội dung	Rất cần thiết	Cần thiết	Không cần thiết	ĐTB	TB
1	Trang bị cho sinh viên những kiến thức cơ bản về đường lối quân sự của Đảng trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc.	168	90	42	2.42	2
2	Giúp sinh viên nắm vững các quan điểm của Đảng về xây dựng nền quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân, an ninh nhân dân, nhận biết được âm mưu, thủ đoạn trong đấu tranh, phòng chống chiến lược “diễn biến hòa bình” bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam trong tình hình mới.	180	90	30	2.5	1
3	Thuần thục trong thao tác các kỹ năng quân sự cần thiết, biết sử dụng một số loại vũ khí bộ binh, thành thạo trong sử dụng súng tiểu liên AK (CKC).	114	120	66	2.16	4
4	Rèn luyện phẩm chất, bản lĩnh chính trị vững vàng, yêu nước, yêu Chủ nghĩa xã hội. Xây dựng tác phong nhanh nhẹn; hình thành nếp sống có kỷ luật trong sinh hoạt tập thể, ý thức cộng đồng ở trường, lớp và khi ra công tác.	138	132	30	2.29	3

Nhận thức đúng đắn của sinh viên về mục tiêu học tập môn GDPQAN là cơ sở quan trọng để xây dựng, tổ chức, quản lý nâng cao ý thức học tập của sinh viên. Kết quả tổng hợp về ý kiến đánh giá của sinh viên có trị TB = 2.34 cho thấy mức độ rất cần thiết ở môn học GDQPAN. Cụ thể như sau:

Mục tiêu rất cần thiết là “Giúp sinh viên nắm vững các quan điểm của Đảng về xây dựng nền quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân, an ninh nhân dân, nhận biết được âm mưu, thủ đoạn trong đấu tranh, phòng chống chiến lược “diễn biến hòa bình” bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam trong tình hình mới” có ĐTB = 2.5 xếp thứ bậc 1, sau đó là “Trang bị cho sinh viên những kiến thức cơ bản về đường lối quân sự của Đảng trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc” có ĐTB = 2.42 xếp thứ bậc 2.

Như vậy, GDQPAN cho sinh viên là rất cần thiết, đó là một nhiệm vụ quan trọng trong quá trình giáo dục ở Nhà trường. Thông qua quá trình này đã bồi dưỡng, giáo dục, hình thành cho sinh viên những phẩm chất và năng lực của người công dân trong giai đoạn mới, thấm nhuần tinh thần nhân văn và quốc tế, hiểu biết về quốc phòng toàn dân, phòng chống các thế lực thù địch với quốc gia, phòng chống chiến lược “diễn biến hòa bình”, gắn với sự nâng cao và phát triển về văn hoá, đạo đức thẩm mỹ của người có văn hoá, phù hợp với sự phát triển xã hội, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao, càng sâu rộng của cuộc sống.

Để tìm hiểu thêm về thực hiện mục tiêu GDQPAN cho sinh viên ở Trường Đại học Hồng Đức, tác giả đã trao đổi trực tiếp với ThS. Nguyễn Ngọc Quy - Phó Giám đốc Trung tâm GDQPAN Trường Đại học Hồng Đức, thầy cho biết: “mục tiêu GDQPAN đã được cụ thể hoá, tuy nhiên trong quá trình giáo dục, có nội dung chưa đạt được mục tiêu đề ra nhất là mục tiêu nhận thức, mục tiêu hình thành động cơ hành vi kỷ luật cho sinh viên, dẫn đến một số sinh viên sau khi kết thúc nội dung GDQPAN vẫn không có sự chuyển biến rõ nét trong nhận thức, hành động, không sẵn sàng tham gia các hoạt động hội thao quân sự của đơn vị, nhà trường...”

3.2. Thực trạng phương pháp học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN

Phương pháp học tập của mỗi sinh viên có ý nghĩa quan trọng vào việc hình thành, ghi nhớ kiến thức hay hiệu quả học tập nói chung. Qua quan sát, nghiên cứu các phương pháp học tập môn GDQPAN của sinh viên tại Trung tâm GDQPAN, chúng tôi nhận thấy, do nhận thức của sinh viên đối với môn học chưa cao dẫn đến phương pháp học tập của sinh viên còn kém hiệu quả, một bộ phận sinh viên vẫn thờ ơ trong việc nghe giảng trên lý thuyết hay ngoài bãi tập thực hành, không tích cực ghi chép, đọc sách tra cứu tài liệu, ý thức làm việc nhóm trong các buổi thảo luận chưa sôi nổi. Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến phương pháp tổ chức học tập môn GDQPAN của sinh viên.

Bảng 2. Kết quả khảo sát phương pháp học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN

TT	Phương pháp học tập	Thường xuyên		Thi thoảng		Không thường xuyên		ĐTB	TB
		SL	%	SL	%	SL	%		
1	Nghe giảng và ghi lại những gì giáo viên đọc chậm	82	27,3	120	40	98	32,7	1,95	1
2	Nghe giảng và ghi theo ý hiểu của mình	80	26,7	114	38	106	35,3	1,91	2
3	Đọc sách, tra cứu tài liệu để bổ sung bài học	60	20	104	34,7	136	45,3	1,75	5
4	Thực hành đầy đủ các kỹ năng thao trường	76	25,3	106	35,3	118	39,4	1,86	3
5	Tích cực trong các buổi thảo luận, thực hành	68	22,7	108	36	124	41,3	1,81	4
6	Tự học, tự tìm hiểu thông tin, kiến thức về GDQPAN	66	22	84	28	150	50	1,72	6
	Tổng	216	24	318	35,3	366	40,7	ĐTB≈1,83	

Kết quả khảo sát với đánh giá mức điểm cao nhất là thường xuyên (3 điểm), thấp nhất là không thường xuyên (1 điểm), với trị TB = 1,83. Điều đó thể hiện, mức độ sử dụng các phương pháp học tập môn GDQPAN còn hạn chế.

Kết quả khảo sát cho thấy, phương pháp sinh viên thường sử dụng khi học là nghe giảng và ghi lại những gì giáo viên đọc chậm có thứ bậc thứ nhất (ĐTB = 1,95), sau đó là “Nghe giảng và ghi theo ý hiểu của mình” có thứ bậc thứ hai (ĐTB = 1,91).

Với đặc thù bộ môn GDQPAN ngoài giờ học lý thuyết trên lớp, sinh viên học ngoài sân bãi với các nội dung thực hành về nội dung kỹ - chiến thuật. Trang bị cho sinh kiến thức, kỹ năng, thao tác giúp sinh viên sẽ hiểu rõ hơn đặc thù môn học.

Phương pháp dạy học thảo luận, thực hành hiện nay đang được sử dụng phổ biến không chỉ trong dạy học các môn chuyên ngành mà trong các môn học như GDQPAN cũng thường xuyên được sử dụng, tuy nhiên khi được hỏi về vấn đề này có tới 41,3% số sinh viên còn chưa tích cực trong các buổi thảo luận và thực hành, trong khi có 36% sinh viên đôi khi mới thực hiện, điều này làm cho các em sinh viên này trở nên không hứng thú với môn học dẫn tới các kết quả học tập chưa được cao.

Về phương pháp “Đọc sách, tra cứu tài liệu để bổ sung bài học” và “Tự học, tự tìm hiểu thông tin, kiến thức về GDQPAN” hiện nay có tới 45,3% và 50% sinh viên không thường xuyên “Đọc sách, tra cứu tài liệu để bổ sung bài học” và “Tự học, tự tìm hiểu thông tin, kiến thức về GDQPAN”, kết quả này đòi hỏi phải có những biện pháp phù hợp nhằm thúc đẩy hứng thú học tập trong sinh viên, giúp các em có những thay đổi trong phương pháp học tập, nhất là tự học.

Nhìn chung nhận thức của sinh viên đối với môn học chưa cao dẫn đến phương pháp học tập của sinh viên còn kém hiệu quả, một bộ phận sinh viên vẫn thờ ơ trong việc nghe giảng trên lý thuyết hay ngoài bãi tập thực hành, không tích cực ghi chép, đọc sách tra cứu tài liệu, ý thức làm việc nhóm trong các buổi thảo luận chưa sôi nổi. Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến phương pháp tổ chức học tập môn GDQPAN của sinh viên.

3.3. Thực trạng kết quả học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN

Bảng 3. Khảo sát kết quả học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN từ năm học 2015 - 2016 đến năm học 2019 - 2020

STT	Năm học	Tổng số	Giỏi	Khá	Trung bình khá	Trung bình	Không đạt
1	2015-2016	1773	33	339	970	286	145
			1,9%	19,1%	54,7%	16,1%	8,2%
2	2016-2017	1645	72	563	738	152	120
			4,4%	34,2%	44,9%	9,2%	7,3%
3	2017-2018	1001	47	304	449	110	91
			4,7%	30,4%	44,9%	11%	9%
4	2018-2019	1014	27	223	426	132	206
			2,7%	22%	42%	13%	20,3%
5	2019-2020	911	36	262	390	115	108
			4,0%	28,8%	42,8%	12,6%	11,8%
Tổng		6344	215	1691	2973	795	670
			3,4%	26,7%	46,9%	12,5%	10,2%

Kết quả khảo sát thực tế cho thấy, sau khi học xong môn học GDQPAN, sinh viên hiểu và nắm được những nội dung cơ bản về Đường lối quân sự của Đảng, Công tác Quốc phòng - An ninh, Quân sự chung, chiến thuật và Kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK; nhận thức được âm mưu thủ đoạn của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam về phòng chống chiến lược “diễn biến hòa bình”, “bạo loạn lật đổ” của các thế lực thù địch; đấu tranh chống

lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo chống phá cách mạng Việt Nam để giữ vững an ninh, chính trị và bảo vệ toàn vẹn lãnh thổ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Ngoài ra, sinh viên còn được tu dưỡng rèn luyện ý thức tổ chức kỷ luật, tác phong học tập khoa học, có ý thức trách nhiệm với bản thân và tập thể, có động cơ, thái độ đúng đắn từ đó xác định tốt nhiệm vụ học tập và rèn luyện. Sinh viên luôn tự hào với truyền thống vẻ vang của dân tộc, từ đó luôn củng cố được niềm tin và khơi dậy tinh thần yêu nước trong bản thân, nêu cao vai trò trách nhiệm của mình trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Tuy nhiên, một số sinh viên xác định động cơ, thái độ trách nhiệm học tập, rèn luyện chưa đúng; thiếu tích cực, chủ động, tự giác trong học tập, rèn luyện; chưa đổi mới mạnh mẽ phương pháp học tập, chưa đào sâu suy nghĩ, tích cực tìm đọc tài liệu tham khảo, chưa mạnh dạn tranh luận; kết quả học tập còn thấp, phương pháp, tác phong còn hạn chế.

3.4. Một số biện pháp nâng cao nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN

3.4.1. Nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giảng viên, cán bộ quản lý sinh viên và sinh viên về tầm quan trọng của môn học GDQPAN

Mục tiêu của biện pháp

Đây là biện pháp cơ bản, xuyên suốt có ý nghĩa quyết định đến toàn bộ hoạt động GDQPAN ở Nhà trường, nhằm tạo ra sự thống nhất trong nhận thức của chủ thể và khách thể đối với môn học GDQPAN ở Trường Đại học Hồng Đức trong giai đoạn hiện nay.

Thông qua giáo dục, tuyên truyền nhằm giúp mọi cán bộ, giảng viên, nhân viên, sinh viên đang công tác, học tập tại Trường Đại học Hồng Đức có nhận thức đúng về nghĩa vụ, trách nhiệm đối với việc thực hiện GDQPAN đã được quy định, trên cơ sở đó hình thành thái độ, động cơ, hành động đúng đắn trong việc thực hiện nhiệm vụ dạy và học tốt môn học.

Nội dung của biện pháp

Hiệu trưởng Nhà trường chỉ đạo cho **cơ quan chức năng** làm tốt việc phổ biến, tăng cường công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức tư tưởng để mỗi cán bộ giảng viên, sinh viên Nhà trường coi GDQPAN là một trong những môn học chính khóa có vai trò quan trọng trong cuộc sống là động lực thúc đẩy mọi hoạt động của đơn vị.

Các khoa đào tạo, Trung tâm GDQPAN chỉ đạo đội ngũ cán bộ, giảng viên thường xuyên nghiên cứu, học tập các văn bản, chỉ thị, nghị quyết, hướng dẫn của Bộ chính trị, Chính phủ, của Bộ GD&ĐT, Bộ Quốc phòng và của Nhà trường về GDQPAN. Chỉ đạo và tiến hành GDQPAN phải được tiến hành bằng nhiều phương pháp, hình thức, nội dung phù hợp với từng đối tượng, đảm bảo tính cơ bản, toàn diện, thiết thực và có hệ thống.

Thông qua giáo dục nâng cao nhận thức góp phần thực hiện đổi mới từ nhận thức đến tư duy của giảng viên và sinh viên để có nhận thức đúng đắn về GDQPAN. Từ đó làm cho sinh viên thấy được GDQPAN là một bộ phận của nền giáo dục quốc dân, một nội dung cơ bản trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, thế trận an ninh nhân dân. Việc hoàn thành chương trình GDQPAN là một trong những tiêu chí để cấp bằng tốt nghiệp đại học.

*Cách thức thực hiện biện pháp**Đối với đội ngũ cán bộ, giảng viên*

Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường phải hết sức coi trọng công tác tư tưởng trong quản lý, đảm bảo cho mỗi cán bộ, giảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, thông suốt nhiệm vụ, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Trước hết, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy với cán bộ công nhân viên thuộc quyền, nâng cao nhận thức về vị trí, tầm quan trọng của GDQPAN và quản lý hoạt động GDQPAN cho sinh viên.

Trên cơ sở kế hoạch đã đề ra, với nội dung chương trình GDQPAN đã được quy định, thông qua tuyên truyền giáo dục để các lực lượng quản lý, chủ thể GDQPAN có sự phối hợp đồng bộ, thống nhất, phân công cụ thể trách nhiệm của từng cá nhân và tổ chức tiến hành tuyên truyền vận động tác động làm thay đổi nhận thức, giúp cán bộ quản lý, giảng viên, sinh viên nhận thức đầy đủ, đúng đắn về môn học GDQPAN.

Thực hiện nghiêm việc quán triệt sâu sắc Nghị quyết Trung ương 8 (Khóa XI) về chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, Luật Giáo dục quốc phòng, nâng cao hơn nữa vai trò lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, trong đó Trung tâm GDQPAN là cơ quan trực tiếp tham mưu cho Đảng ủy, Ban Giám đốc về hoạt động GDQPAN, quan tâm nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên. Đây là yếu tố quan trọng, quyết định chất lượng GDQPAN ở Trường Đại học Hồng Đức, chủ động xây dựng, hoàn thiện cơ cấu tổ chức, biên chế đội ngũ cán bộ quản lý và giảng viên trước mắt và lâu dài theo hướng “chuẩn hóa, trẻ hóa”, đảm bảo cân đối về cơ cấu độ tuổi, trình độ học vấn và kinh nghiệm giảng dạy để có sự kế thừa vững chắc, trong đó chú trọng phát triển đội ngũ giảng viên cơ hữu, phù hợp với sự phát triển của Trung tâm.

Công tác tuyên truyền vận động bằng nhiều con đường và hình thức khác nhau cho phù hợp với từng đối tượng. Các hình thức có tính chất truyền thống như tổ chức học tập các văn bản, Nghị quyết về GDQPAN, học tập Luật Giáo dục, các buổi sơ kết, tổng kết công tác GDQPAN hàng năm của Nhà trường. Bên cạnh đó tăng cường các hình thức tuyên truyền rộng rãi chủ trương GDQPAN bằng các hình thức phong phú, đa dạng như tuyên truyền trên hệ thống website Nhà trường, trên bảng tin, pa nô, áp phích... Tổ chức các buổi nói chuyện chuyên đề, các hội thảo về GDQPAN, qua đó cung cấp cho cán bộ quản lý, giảng viên, các tổ chức những thông tin cơ bản để họ hiểu được nhiệm vụ của GDQPAN trong giai đoạn hiện nay.

Chỉ đạo mọi cán bộ, giảng viên học tập nghiên cứu các nội quy, quy định về hoạt động dạy học của Nhà trường. Bồi dưỡng tư tưởng chính trị cho đội ngũ cán bộ, giảng viên nhất là đội ngũ cán bộ, giảng viên trẻ mới chuyển công tác về Trung tâm. Có kế hoạch mời chuyên gia, chuyên viên về bồi dưỡng, hướng dẫn việc tổ chức thực hiện nhiệm vụ dạy học môn học GDQPAN. Chỉ đạo tham gia đầy đủ các lớp bồi dưỡng về kiến thức quản lý, chỉ đạo và tổ chức thực hiện nhiệm vụ dạy học về GDQPAN cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, nhất là đội ngũ cán bộ chủ chốt.

Đối với sinh viên

Tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng về GDQPAN; chính sách, pháp luật của Nhà nước về GDQPAN, trong đó chú trọng tuyên truyền vai trò, tầm quan trọng của việc GDQPAN cho sinh viên và các văn bản hướng dẫn thi hành, có văn bản triển khai sâu rộng đến toàn đơn vị, tổ chức sinh hoạt chuyên đề, tổ chức các cuộc thi tìm hiểu về GDQPAN...

Qua đó, nhằm làm chuyển biến nhận thức của sinh viên về vai trò, vị trí và tầm quan trọng của GDQPAN cũng như trách nhiệm, nghĩa vụ, quyền lợi của chính bản thân mình đối với công tác này.

Điều kiện thực hiện

Các chủ thể và đối tượng phải xác định rõ vị trí, vai trò và trách nhiệm của mình, có nhận thức đúng đắn, đầy đủ, sâu sắc về tầm quan trọng của môn học GDQPAN và tích cực tổ chức thực hiện trong thực tiễn hoạt động giáo dục, đào tạo tại Trung tâm.

Nhà trường cần quan tâm và tạo điều kiện cho Trung tâm GDQPAN thực hiện tốt nhiệm vụ.

3.4.2. Phát huy tính tự giác, tích cực trong học tập của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN

Mục tiêu của biện pháp

Chủ động phát huy vai trò tích cực, tự giác của sinh viên trong quá trình tham gia học tập môn học GDQPAN. Đây là giải pháp có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả công tác GDQPAN cho sinh viên hiện nay.

Nội dung của biện pháp

Trung tâm GDQPAN phải thường xuyên làm tốt công tác tuyên truyền giáo dục nâng cao tinh thần yêu nước, tinh thần sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, làm cho sinh viên hiểu rõ vị trí, vai trò của GDQPAN trong sự nghiệp cách mạng mới, khơi dậy tinh thần ham học, phát huy tối đa tính tích cực, tự giác học tập, rèn luyện của sinh viên.

Giáo dục, nâng cao nhận thức cho các em về ý thức chủ quyền quốc gia, lợi ích dân tộc, tinh thần gắn bó với quê hương, cội nguồn.

Thông qua học tập chính trị để bồi dưỡng về nhận thức cho sinh viên về học tập chương trình GDQPAN.

Cách thức thực hiện biện pháp

Sinh viên là chủ thể của quá trình nhận thức, trực tiếp lĩnh hội, chuyển hóa tri thức chính trị, quân sự, quốc phòng thành nhận thức, tình cảm, niềm tin, ý chí quyết tâm thực hiện nhiệm vụ. Để phát huy tốt vai trò, tính tích cực tự giác của sinh viên, các cơ quan chức năng nói chung, các bộ môn của Trung tâm GDQPAN phải thường xuyên làm tốt công tác tuyên truyền giáo dục nâng cao tinh thần yêu nước, tinh thần sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, làm cho sinh viên hiểu rõ vị trí, vai trò của GDQPAN trong sự nghiệp cách mạng mới, khơi dậy tinh thần ham học, phát huy tối đa tính tích cực, tự giác học tập, rèn luyện của sinh viên, qua đó làm hạn chế những tiêu cực, thụ động của người học, tăng cường công tác kiểm tra, sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm theo từng giai đoạn, từng học kỳ, trên cơ sở đó phát huy những ưu điểm, tìm ra những hạn chế còn tồn tại để hoàn thiện.

Môn học GDQPAN trong các trường học đại học, cao đẳng là môn học góp phần nuôi dưỡng tinh thần yêu nước, trách nhiệm và bổn phận công dân đối với Tổ quốc cho sinh viên. Để sinh viên chú trọng môn học này, trước hết cần giáo dục, nâng cao nhận thức cho các em

về ý thức chủ quyền quốc gia, lợi ích dân tộc, tinh thần gắn bó với quê hương, cội nguồn. Để sinh viên yêu thích môn học này, cần nghiên cứu thay đổi phương pháp dạy học cho sinh động, hấp dẫn hơn. Thực tiễn chiến tranh cách mạng và bảo vệ Tổ quốc chúng ta có rất nhiều câu chuyện hay, bổ ích và rất có giá trị trong việc bồi đắp, giáo dục truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ.

Tổ chức chỉ đạo và thực hiện có hiệu quả việc bồi dưỡng nâng cao nhận thức về mục đích, yêu cầu, vị trí vai trò và tính chất của môn học GDQPAN cho sinh viên. Thông qua các hoạt động ngoại khóa, các nội dung giảng dạy học tập trên lớp cũng như ngoài thao trường bãi tập để bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho sinh viên. Tổ chức các hoạt động giao lưu văn hóa văn nghệ, diễn đàn, sinh hoạt..., có điểm danh để bồi dưỡng nâng cao nhận thức về mục đích, tính chất, yêu cầu, vị trí vai trò của việc học tập môn học đối với việc bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới để sinh viên hiểu rõ trách nhiệm của mình khi tham gia học tập. Phối hợp với các tổ chức, các đoàn thể của Trường Đại học Hồng Đức để tuyên truyền giáo dục nâng cao nhận thức về môn học cho sinh viên trước khi vào học tập môn GDQPAN.

Để làm được điều này, ngoài việc đề cao trách nhiệm, ý thức tập thể và sự tự tu dưỡng, rèn luyện, sinh viên còn phải nâng cao trí tuệ, trình độ hiểu biết toàn diện để có niềm tin khoa học, có tư duy độc lập trong ứng xử trước những tình huống phức tạp nảy sinh trong quá trình hoạt động thực tiễn, tỉnh táo trước những lời kéo của xã hội. Sinh viên phải có một bản lĩnh vững vàng, biết đấu tranh thực sự với tính “tự do, tự phát, dị ứng với mọi khuôn khổ” của bản thân.

Để tự giáo dục, tự rèn luyện tốt ngoài phương pháp tự học, tự rèn luyện, phải định hướng cho sinh viên biết tự chỉ trích, tự bắt buộc, tự phê bình, biết đánh giá mình một cách khách quan, toàn diện và chính xác. Từ đó làm cơ sở cho sinh viên phát triển được tính trung thực thẳng thắn, dũng cảm, nghiêm túc, biết sửa chữa khắc phục những sai lầm trong tính cách, hành vi kỷ luật của mình... Có như vậy thì việc nâng cao tính tự giác chấp hành kỷ luật của sinh viên học môn GDQPAN mới thực sự có kết quả và kết quả đó mới thực sự vững chắc.

Điều kiện thực hiện

Lãnh đạo Trung tâm cần chỉ đạo giảng viên tăng cường hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc sinh viên tự học, tự nghiên cứu môn học;

Giảng viên cần cung cấp đầy đủ và kịp thời nội dung tự học cho sinh viên;

Sinh viên tự giác, tích cực trong quá trình tự học, tự nghiên cứu.

Hiện nay, nhận thức về tầm quan trọng của môn học GDQPAN của sinh viên còn chậm so với mục tiêu, yêu cầu môn học và nhiệm vụ GDQPAN trong tình hình mới. Vì vậy, nâng cao nhận thức, hoạt động học tập của sinh viên về tầm quan trọng của môn học GDQPAN được xem là nhiệm vụ quan trọng, là điều kiện không thể thiếu để thực hiện có hiệu quả hoạt động học tập GDQPAN của sinh viên ở Trung tâm GDQPAN Trường Đại học Hồng Đức. Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu, làm cơ sở cho việc thực hiện các giải pháp khác. Thực chất của giải pháp này là trang bị hệ thống kiến thức về tầm quan trọng của môn học GDQPAN cho sinh viên thông qua sử dụng các hình thức, giải pháp giáo dục để họ nắm vững, hiểu rõ, làm cơ sở cho việc triển khai thực hiện trong thực tiễn. Nâng cao nhận thức cho sinh viên cần tập trung vào các vấn đề như: quan điểm của Đảng, Nhà nước về giáo dục

quốc phòng, an ninh; sự cần thiết phải học tập môn học GDQPAN; tầm quan trọng của môn học trong tình hình các thế lực thù địch đang ra sức chống phá sự nghiệp cách mạng của nước ta hiện nay; yêu cầu, nội dung, chương trình của môn học GDQPAN cho sinh viên... Trên cơ sở nhận thức thấu đáo, tích cực, năng động, sáng tạo trong thực hiện các hoạt động học tập môn GDQPAN, từ đó góp phần nâng cao ý thức trách nhiệm của sinh viên trong học tập. Nâng cao nhận thức cho sinh viên về tầm quan trọng của môn học GDQPAN có thể được thực hiện bằng nhiều cách thức, biện pháp khác nhau.

Như vậy, để giáo dục nâng cao nhận thức cho sinh viên về tầm quan trọng của môn học GDQPAN có thể được tiến hành với nhiều hình thức, biện pháp khác nhau. Điều quan trọng là sinh viên phải xác định rõ vị trí, vai trò và trách nhiệm của mình, có nhận thức đúng đắn, đầy đủ, sâu sắc về tầm quan trọng của môn học GDQPAN và tích cực tổ chức thực hiện trong thực tiễn hoạt động GD-ĐT tại trường.

3.4.3. Phát huy vai trò trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý sinh viên trong việc giáo dục nâng cao nhận thức cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN

Mục tiêu của biện pháp

Nhằm phát huy vai trò trách nhiệm của cán bộ quản lý sinh viên trong Nhà trường, nâng cao chất lượng công tác GDQPAN từ đó góp phần giáo dục nâng cao nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN.

Nội dung của biện pháp

Thường xuyên phối hợp chặt chẽ, phát huy vai trò, trách nhiệm, chủ động tham mưu giúp cấp ủy, lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức triển khai thực hiện để nâng cao hiệu quả hoạt động giáo dục quốc phòng và an ninh trong Nhà trường.

Thường xuyên xây dựng, bổ sung quy chế, chương trình, kế hoạch hoạt động sát với tình hình thực tiễn; chú trọng đổi mới nội dung, phương pháp, tăng cường công tác kiểm tra, thanh tra, đánh giá đúng thực tế, không chạy theo thành tích.

Thông qua kiểm tra, kịp thời biểu dương, khen thưởng, nhân rộng những nhân tố điển hình tiên tiến trong giáo dục quốc phòng và an ninh; có biện pháp chấn chỉnh, khắc phục những hạn chế, giải quyết dứt điểm vướng mắc, bất cập nảy sinh trong quá trình thực hiện.

Cách thức thực hiện biện pháp

Cán bộ quản lý sinh viên là tấm gương sáng cho sinh viên noi theo; phải duy trì đúng, đủ mọi hoạt động của đại đội theo nề nếp chính quy và các chế độ học tập, rèn luyện, sẵn sàng chiến đấu, bảo đảm đơn vị luôn luôn hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ.

Trên cương vị của mình, cán bộ quản lý sinh viên phải luôn bám sát, phân tích, nhận định đúng tình hình mọi mặt, kịp thời giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa cán bộ với cán bộ, giữa cán bộ với sinh viên, sinh viên với sinh viên trong đơn vị. Môi trường kỷ luật ở đơn vị càng nghiêm minh, bền vững bao nhiêu thì cán bộ quản lý sinh viên được giao nhiệm vụ kiêm chức cán bộ đại đội, trung đội càng phải gương mẫu về phẩm chất, đạo đức, phương pháp, tác phong công tác và lối sống bấy nhiêu.

Thường xuyên phát huy vai trò, trách nhiệm của đội ngũ “kiêm chức” trung đội trưởng, tiểu đội trưởng là sinh viên, những sinh viên là “hạt nhân” tích cực. Cán bộ chủ trì đơn vị, trên từng cương vị chức trách của mình phải định kỳ bồi dưỡng cho họ về trình độ nắm bắt tình hình, tổ chức quản lý, chỉ huy trung đội, tiểu đội. Bởi vì họ là những người hàng ngày, hàng giờ cùng ăn, cùng ở, học tập, sinh hoạt, gần gũi với từng sinh viên, **nắm rất chắc** hoạt động đi lại, quan hệ, hoàn cảnh của từng thành viên trong trung đội, tiểu đội; mỗi lời nói, việc làm của cán bộ trung đội, tiểu đội có tác động trực tiếp tới sinh viên. Lãnh đạo, chỉ huy đơn vị cần thông qua giao ban, hội ý cán bộ, giao nhiệm vụ, hội nghị rút kinh nghiệm giải quyết những mối quan hệ có “vấn đề” xảy ra hàng ngày để kịp thời có các biện pháp xử lý.

Điều kiện thực hiện

Nhà trường và Ban giám đốc Trung tâm cần kiện toàn đội ngũ cán bộ chuyên trách Quản lý sinh viên là Đại đội trưởng, Đại đội phó, Trung đội trưởng, Tiểu đội trưởng trong các đợt học.

Các cán bộ Quản lý sinh viên luôn đề cao ý thức tổ chức, trách nhiệm trong việc quản lý, giáo dục nâng cao ý thức, tự học, tự rèn luyện nhằm nâng cao chất lượng GDQPAN cho người học.

4. KẾT LUẬN

Nâng cao nhận thức của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN nói chung là nhiệm vụ của Ban Giám hiệu, của các cơ quan chức năng, của mỗi cán bộ, giảng viên và sinh viên để thực hiện các công việc cụ thể theo chức năng, nhiệm vụ như thực hiện mục tiêu, nội dung chương trình và thực hiện kế hoạch GDQPAN; thực hiện việc đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức GDQPAN, về cơ sở vật chất, phương tiện kỹ thuật, đồ dùng dạy học, về kiểm tra, đánh giá kết quả GDQPAN theo mục tiêu đã đề ra.

Thực trạng hoạt động nâng cao nhận thức cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN hiện nay đã đạt được những kết quả nhất định. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện vẫn còn bộc lộ những hạn chế, khuyết điểm nhất định và cần có những biện pháp mang tính đột phá để nâng cao nhận thức cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN trong giai đoạn hiện nay.

Tác giả đã đề xuất 3 nhóm biện pháp để đánh giá thực trạng, nhằm nâng cao nhận thức cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN, thông qua khảo sát cho thấy các biện pháp đã đề xuất đều được đánh giá cao, điều đó cho thấy các biện pháp đã phù hợp với thực tiễn nâng cao nhận thức cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức về môn học GDQPAN trong giai đoạn hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ GD&ĐT (2005), *Phương pháp giảng dạy môn Giáo dục quốc phòng - An ninh*, Nxb. Quân đội nhân dân, Bộ Quốc phòng.
- [2] Bộ Quốc phòng (2011), Trường Sĩ quan Lục quân I, *Giáo trình lý luận tổ chức phương pháp huấn luyện quân sự*, Trường Sĩ quan Lục quân I.

- [3] Đặng Vũ Hoạt, Hà Thị Đức (2003), *Lí luận dạy học ở đại học*, Nxb. Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [4] Lê Ngọc Cường, Lê Doãn Thuật, Tạ Ngọc Văng (2014), *Giải thích từ ngữ Giáo dục Quốc phòng và An ninh*, Nxb. Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
- [5] Ngô Đăng Vinh (2019), Một số biện pháp nâng cao hiệu quả học tập môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh cho sinh viên Trường Đại học Kinh tế Nghệ An, *Tạp chí Giáo dục*, số đặc biệt kì 3, tháng 5, tr.265-268.

SITUATION AND MEASURES TO INCREASE THE AWARENESS OF STUDENTS OF HONG DUC UNIVERSITY ABOUT DEFENSE AND SECURITY EDUCATION SUBJECT

Do Nhu Hung

ABSTRACT

On the basis of analyzing the current status of student awareness of Hong Duc University about the subject of National Defense and Security Education today, the article proposes a number of measures to improve Hong Duc University about student awareness the subject of National Defense and Security Education today which is based on the following aspects: Raising students' awareness of the importance of the subject of National Defense and Security Education; Promoting positive self-awareness in the study of Hong Duc University students in the subject of Pedagogical Education; Increasing the use of visual teaching methods in the learning of Hong Duc University students in the subject of Pedagogical Education.

Keywords: *Awareness, students, the subject of National Defense and Security Education.*

** Ngày nộp bài: 26/3/2021; Ngày gửi phản biện: 30/3/2021; Ngày duyệt đăng: 16/12/2021*

** Bài báo này là kết quả nghiên cứu từ đề tài cấp cơ sở mã số ĐT-2019-33 của Trường Đại học Hồng Đức*